

Mindre Meddelelser.

Handelen med Gødnings- og Foderstoffer m. v. Som bekendt have flere Stater vedtaget Love for at forhindre Bedragerier i Handelen med Gødnings- og Foderstoffer, saaledes Belgien (Lov af 29. December 1887), England (L. af 22. September 1893) og Danmark (L. af 26. Marts 1898). Frankrig har vedtaget en Lov af 4. Februar 1888, der dog kun angaar Gødningsstoffer, medens Finland (Forordningen af 8. August 1901) har udstrakt Lovbestemmelserne til at omfatte ikke blot Kunstgødninger og Foderstoffer, men ogsaa Sædekorn og Frø. I Følge den belgiske, engelske og franske Lov skulle de foreskrevne Bestemmelser altid følges, og der er ikke givet Sælgerne nogen Ret til, ved Forbehold eller Aftale, at sætte Lovbestemmelserne ud af Kraft. Hos os er derimod, som bekendt, Lovens Bestemmelser i saa Henseende kun obligatoriske ved Handel paa Levering af industrielt behandlede Handelsgødninger i Partier paa 200 Pd. og derover, men ved en Revision af Loven af 1898 ville forhaabentlig Bestemmelserne blive skærpede til at omfatte al Handel med industrielt behandlede Gødninger og Foderstoffer.

Sverige har hidtil ikke lovgivet paa dette Omraade, men i indeværende Foraar er der fremkommen en Rigsdagsbetænkning, der henstiller til Regeringen at lade udarbejde et Lovforslag angaaende Kontrol med Handelen med Foderstoffer, eventuelt ogsaa med Gødningsmidler, Sædekorn og Frø (utsådesmedel). Efter »Lagutskottets Utlåtande« synes man ikke blot betænkt paa at kræve Sælgerens Forpligtelse til, med Ansvar for Opgivelsernes Rigtighed, at give de Oplysninger angaaende Varerne, som bør foreskrives, men ogsaa at kræve obligatorisk Kontrol med, at de givne Forskrifter følges. En saadan Kontrol findes som bekendt ikke hos os, og det er, til Skade for en virksom Benyttelse af Loven af 1898, ganske overladt til Enkeltmand, om Loven skal bringes i Anvendelse eller ej.

Det vil blive interessant at se, om det svenske Lovforslag, der formentlig nu er under Overvejelse, vil inddrage Sædekorn og Frø under Loven samt drage Omsorg for dennes rette og effektive Benyttelse.

Forgiftningstilfælde fra Brug af Jordnødkager. I »Tidskrift for Landøkonomi«, Hæfte 3, 1908, S. 149, behandler Professor *Rørdam* nogle Forgiftningstilfælde, hidrørende fra Brug af Jordnødkager, i Tilslutning til talrige Tilfælde i Tyskland.

Professor *Rørdam* kommer til det Resultat, at Giftigheden stammer fra, at Hovedmængden (80 pCt.) Fedtindhold i det nævnte danske Tilfælde var til Stede som fri Fedtsyre, og det er jo muligt, at det kan være Grunden, om end fri Fedtsyre forekommer i alle Kager i stor Mængde efter selv ret kort Opbevaring. Dette Spørgsmaal vil jeg nu lade ligge foreløbig og blot henlede Opmærksomheden paa en anden Forklaring, fremsat af den første Autoritet paa Oliemølle-Omraadet, Direktør *Gustav Hefter*, forhen Triest. Den synes at være lige saa fyldestgørende, men har den Fordel, at den lægger Vægten paa et bestemt Giftstof, anerkendt som saadant, og ikke paa et Stof som fri Fedtsyre, hvor det vil være svært at træffe Grænsen for, hvad god Handelsvare bør holde som Maksimum Meddelelsen findes i »Seifensieder-Zeitung« for 1908, S. 1276—1336, og er nylig kort refereret i »Chemiker-Zeitung Repertorium«, 1909, S. 190. Stoffet, som *Hefter* viser hen til, er Ricinusfrø, der er overordentlig giftigt, og i en Forsøgsrække paa 125 Jordnødkager fandtes 28, der indeholdt Ricinus.

Heraf tør dog ikke sluttes, at Ricinus er tilblandet Kagen, men derimod, at Rensemaskinerne, Pressetøjer o. s. v. i de Møller, der skiftevis forarbejder Ricinus, Sesam, Jordnødder o. s. v. med det samme Materiel, ikke blive tilbørligt rensede ved Overgang fra Ricinus til de andre Frøsorter, altsaa ikke en Forfalskning, men en Forurening. Fabrikanterne nære næppe heller det Ønske at faa deres Hovedprodukt, nemlig Olien, direkte forurenede med amerikansk Olie, men det er ikke saa simpelt at rense de svære Hestehaarstøjer for de sidste Spor af Ricinusfrø. Helt rationelt er det at holde et Sæt Tøjer for hver Sort, hvad velledede Virksomheder ofte gør, trods den store Kapital, der stikker i disse Ting.

Forsøg have godtgjort, at den Opvarmning, som finder Sted ved Presningen, ikke i nævneværdig Grad svækker Giftvirkningen, hvorfor Tilstedeværelse af Ricinus er en utilgivelig Letsindighed. Ganske udelukket er Faren selyfølgelig ved danske Kager, da der ikke forarbejdes Ricinus i Danmark.

Det var meget ønskeligt, hvis Prøverne af de Kager, Professor *Rørdam* har konstateret Giftigheden af, endnu eksisterede og kunde blive undersøgte for Ricinus-Indhold.

Endelig er der en Sammenhæng mellem Professor *Rørdams* Antagelse og Direktør *Hefters*, nemlig den, at Ricinus har en stærk fedtspaltende Evne, saaledes at Fedtsyreindholdet kunde være en Følge af Ricinus-Indholdet. Om Forholdene ved Fabrikationen og Lagringen ere saaledes, at denne enzymatiske Virkning kan komme i Stand, kan ikke paa Forhaand afgøres.

M. C. Holst, cand. polyt.